

SOLOBE ART

ZIMURREN ARTEAN KONTUKANTARI
LAENANANARANJA

SARRERA

Kontukantari 2014an sortu zen, esperimentu gisa. Alde batetik, dagoeneko salgai ez zeuden ikuskizunetako txotxongiloak berrerabili nahi genituen, eta, bestetik, txikienentzako kalitatezko eskaintza eszenikoa eta musikala sortu nahi genuen. Bideo pilotua grabatu eta Elkar-en aurkeztu genuen, EITBra eraman eta telebistako parrillan eskaini ahal izateko.

Telebistarena ez zen ondo atera, telebista ez da inoiz gure bitartekoa izan. Baina ohartu ginen bitxi eszeniko bat genuela eskuetan eta Kontukantari abenturari ekin genion.

2014ko abenduan **“Kontukantari; Jolasean Ikasi, Musikaz hazi”**, estreinatu genuen; 2017ko abenduan **“Kontukantari; Mendian Ibiltari”**; eta 2024ko urtarrilean **“Zimurren artean Kontukantari”**. ikuskizun horrek itxiko du Kontukantari trilogia eta euskal kantutegi herrikoi eta tradizionallean barrena egingo dugun bidaia.

Bederatzi urte hauetan, heldu bilakatzeaz gain, **150 emanaldi baino gehiago** antzeztu ditugu, eta gehienetan antzokia ia beteta edo beteta egon da. **1.500 CD eta 800 DVD** inguru saldu eta oparitu ditugu. **Gure abestiak spotifyn eta youtuben entzun daitezke**, izan ere, **gure bokazioa beti izan da bideoak eta musika pertsona guztien eskura egotea.**

HELBURUAK

Gure helburu nagusia euskal kanta esanguratsuenak biltzea da, nagusiek ahaztu ez ditzaten eta umetxoek ikas ditzaten. Abestea euskararen belaunaldiz-belaunaldiko transmisioa indartzeko tresna ezin hobe suertatzen da.

Txotxongiloak dira antzezlanaren ildo jarraitzera eramaten gaituztenak, euren istorio laburrekin abestiak aurkezten dituzte eta musikariak jotzen dauden bitartean dantzatu, jolastu eta abesten dute, guztiontzat ezagunak diren abestiei beste balio berri bat emanez.

Txotxongiloak umeen arreta erakartzeko erreminta aproposena badira, musika izango da nagusiak maiteminduko dituenak. Zuzenean jo eta abestuz, betiko kantuei gaur egungo beste doinuak emanez, nagusiak berehala sartzen dira antzezlanean.

Euskal kantutegi herrikoari berriro heldu nahi diogu, erritmo berritzaileagoak eta garaikideagoak emanez eta belaunaldi gazteenetara txotxongiloen bidez hurbilduz.

TRILOGIA

Olatuak ez al du formarik?

**Une batean osatzen da
eta beste batean erori
eta biribil agertzen da.**

Bere mugimendua da bere forma.

Octavio Paz

(Frente al Mar olerkiaren zati bat)

Kontukantari, trilogiako ikuskizun bakoitzean formula bera errepikatzen duen kontzertu antzeztua da. 10 abesti aukeratzen dira.

Hautaketa hori funtsezkoa da eta musika taldeak erabakitzen du zeintzuk aukeratu eta beste unibertso batzuetara hurbildu. Kantu horiek ahozko tradizioetik, protesta kantutik, rock erradikaletik eta folketik datoz. Abestiek beraiek inspiratzen dituzte txotxongiloak mugitu eta eskutik eramaten dituzten hari dramaturgikoak.

Familia protagonista Mak (ama), Nanuk (alaba), Granuk (Nanuren lagunik onena) eta Canutok (txakurra, bere maskota fidela) osatzen dute, eta beraiek izango dira, euren abenturen bitartez, gainerako pertsonaiak ezagutaraziko gaituztenak.

Titiriteroek, musikariak eta abeslariak laugarren horma hausten dute, ikus-entzuleak konplize egiten dituzte eta parte hartzea eskatzen dute. Horrela, eszenak dinamizatzen laguntzen duten ikuskizuneko pertsonaia bihurtzen dira.

Azken abestia agurra da, eta musikariak euren buruak banan-banan aurkezten dituzten jazz kontzertu batean bezala, Kontukantarin txotxongilo guztiak irteten dira, banan-banan, dantza eginez eta entzuleei agur esanez.

Eta horrelakoa da **Kontukari**, itsasoa modukoa. Abesti bakoitza istorio bat dakarkigun olatua da, eta olatu horrek hurrengoarekin egiten du bat, eszena berri batean. Ikus-entzuleak itsasertzaren aurrean eserita daude, istorio bakoitza kadentzia ezberdinez nola iristen den ikusten.

KONTUKANTARI 1

Txiki Txikia, Txakur bat, Kanuto, Txan Txibiri, Ran Rober Ran, Sorgina Pirulina, Baga Biga Higa, Ixil Ixilik, Itxasontzi Baten, Ez goaz lanera eta Gora ta gora beti.

Kontukantarin herri kantuekin jolasteko eta beste erritmo batzuez hornitzeko **gozamen hutsetik abiatu zen** gure lehen murgilaldia. Musika aukeraketa gehienbat **txikientzat pentsatua** zegoen, txikiek ikastolan abesten dituzten abesti berberak erabiliz.

Talde dramaturgikoak abestiak txotxongiloen sarrera laburrekin lotzearen lan xumea bete zuen. Haiek zabaltzen zioten bidea musikaren alorrari, ahozko transmisioa, batez ere, amarengandik alabarengana igarotzen zen, eta kantuek iraun bitartean, txotxongilo familia berezi horrek abestien letrak zioena babesten zuen beren ekintza, koreografia eta koruekin.

Olatuen soinua minimalista zen, batez ere **sinpletasuna bilatzen zen** musika moldaketetan. Folkaren alde egin genuen arraun, rock-and-rollaren mareetan murgildu ginen eta reggaearen edo hip-hop-aren txaluparen gainean kulunkatu ginen. Elkar arduratu zen konponketez eta musika ekoizpenaz.

Kontukantari 1 gozamen hutsa zen txikientzat, **beste ezer baino lehen jolasa zen.**

KONTUKANTARI 2

Haurtxo polita, Axuri beltza, Aldapeko, Ikusi mendizaleak, Loretxo bat, Baratzeko bat, Kolpe-kolpeka, Guk euskaraz, Arratsalde honetan eta Furra Furra.

Hurrengo ikuskizunerako beste urrats bat ematea erabaki genuen, eta oraingoan **bi ildoak, musikala eta eszenikoa, hasieratik integratzea**, bien artean dramaturgia sortuz.

Berriro erreparasatu genuen euskal kantutegia, eta oraingoan hautatzerakoan **beste irizpide** batzuei erreparatu genien, ez genuen hainbeste txikiengan pentsatu, **gurasoengan pentsatu** genuen, gaztetan entzuten zituzten kantuetan eta kantu herrikoiak berreskuratzean, eta **gutxienez Iparraldetik zetorren kantu bat sartzea** ere erabaki genuen. Uste dugu ez diegula mesederik egiten hurrengo belaunaldiari Behe Nafarroatik, Lapurditik edo Zuberoatik heldu zaigun legatuaren zati bat eskaintzen ez badiegu.

David Nanclares proiektura iristeak bide onetik eraman gintuen. Musikaren bilakaerak, Roberto Castroren soinu berrien bilaketak ere bultzatua, **musika-olatuak estilizatu** zituen. Musika tresna gehiago sartu ziren grabazioan zein zuzenekoan, eta sanbaren, batukadaren, Balkaneetako erritmoen, Delta Blues-aren edo, zergatik ez?, flamenkoaren eragina izan genuen.

Dramaturgiari dagokionez, oraingoan gure familia maitea mendira joan zen txangoan, eta bertan **pertsonaia berriekin** egin zuten topo. Adibidez, Eusebia, Euskal Herriko lehen eltxo begetarianoa, Dorleta, arrautzak jartzeari utzi eta oilarrak bezala eguzkitan kantatu nahi zuen oiloa edo bizitza hobea izateko Afrikatik Euskal Herrira emigratu duen Anuar.

Kontukantari 2 ahalduntzeari, **“nahi baduzu, ahal duzu”** mezuari, oda bat da. Txikiei erakutsi nahi izan genien izan nahi duten bezalakoak izateko aukera dutela, beren identitatea osatzeko orduan aukeratu dezaketela.

KONTUKANTARI 3

Eta azken olatuak heldu dira **Kontukantari** trilogiari amaiera emateko. Bidaia honetan, musika aukeraketan, **gustukoen genituen abesti herrikoiei eutsi** diegu, ez dago bat bera ere txikientzat, eta nahi duguna da oroimenetik kantuak berreskuratzea eta olatuak lurralde bakoitzekoak izatea.

Musika hautaketan, **proposatutako gaira gehiago hurbiltzen diren abestiak** sartuz arriskatu nahi izan dugu. Letrak konplexuagoak zirelako eta, agian irakurketa helduago bat behar zutela uste genuelako, aurreko ikuskizunetan baztertu genituen abestiekin ausartu gara. Tronpeta eta biolina bezalako instrumentu berriak batu dira, oraindik jo ez ditugun erritmoen korronteak eramaten gaitu, boleroa edo bossa-nova adibidez, eta David Nanclaresen ekoizpena dugu berriro.

Loa Loa, Iturengo Arrotza, Maiteak galde egin zautan, Martxa baten lehen notak, Hitz margotuak, Agure Zaharra, Txatxamalinatxu, Urtxintxa, Karpe Diem eta Mendian Gora Haritza.

Kontukanatari 3 **aiton-amonei eta haien zaintzari egindako omenaldia da**, izan ere, funtsezko zutabe bihurtu dira egungo familien biziraupenerako.

Baina **iraganerako bidaia** ere bada, oroitzapenetarako bidaia; txikienei haien aurretik zegoena kontatzea da, oroimenari buruz hitz egitea, gure aurretik gertatu zena zein garrantzitsua den gogoratzea.

LAENANANARANJA

Laenananaranja, titiriteroa bokazioz, Bilbon sortu zen 1999an, familia antzerki kritiko-konstruktiboa egiteko asmoarekin. Hogeitalau urteko ibilbide honetan, umeei hurbiltzeko biderik aproposena txotxongiloak direla ikusi dugu. Txotxongilo antzerki garaikidea egiten ahalegintzen gara, diziplina honen historian zehar beste sortzaile askok egindako lanari begirada kendu gabe.

Gure ibilbidean zehar mahai txotxongiloekin egindako trilogia nabarmenduko genuke: Lolo; 215. Eskakizuna, Imundo; Hesi-Puskatzailea (FETEN 2008an epaimahaiaren aipamen berezia: proposamenak duen originaltasunagatik) eta Ma; Tren Taupadak.

2012an, helduentzako ikuskizunetan sartu-irten txiki bat egin genuen, “Fa, laugarrenean”, objektuen eta maskararen antzezlanarekin estreinatuz.

Kontukantari, txotxongiloekin egindako antzerki kontzertua, 2014ko abenduan aurkeztu genuen. 2017. urteko abenduan Kontukantari Bi, mendian ibiltari antzezlanaren txanda ailegatu zen.

Donostia 2016 eta Topic, Tolosako Nazioarteko Txotxongilo Zentroarekin batera “Altzoko Handia”, txotxongiloen opera ekoiztu genuen.

ZIMURREN ARTEAN KONTUKANTARI

KONTRATAZIOA

SOLOBE ART

Dinora Mega: info@solobeart.com / 690 078 725